

Obowiązki fundacji i stowarzyszeń jako instytucji obowiązanych.

Dotyczy: podmiotów będących **instytucjami obowiązany**mi, w rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (dalej: ustawa).

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 21, 22 ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1124 ze zm.), **fundacje** ustanowione na podstawie ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 166) oraz **stowarzyszenia** posiadające osobowość prawną, utworzone na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 1984 r. Prawo o stowarzyszeniach (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2291), stają się automatycznie instytucjami obowiązany*mi* i powinny realizować obowiązki wynikające z przepisów ustawy w przypadku i zakresie, w jakim przyjmują lub dokonują płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 euro (bez względu na to, czy płatność przeprowadzana jest jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się być ze sobą powiązane), ale tylko w stosunku do klienta, od którego przyjęły gotówkę lub dokonały płatności w gotówce, zarówno w ramach nawiązanych relacji gospodarczych, lub w ramach transakcji okazjonalnych. Po zakończeniu okresu trwania relacji z klientem, z którym dokonała transakcji gotówkowej, fundacja lub stowarzyszenie przestaje być instytucją obowiązany*ą*.

1. Instytucje obowiązane – obowiązki.

Instytucje obowiązane wyznaczają zgodnie z ustawą:

- 1) art. 6 – kadre kierowniczą wyższego szczebla odpowiedzialną za wykonanie obowiązków określonych w ustawie;
- 2) art. 7 – osobę odpowiedzialną za wdrożenie obowiązków określonych w ustawie, spośród członków organu zarządzającego;
- 3) art. 8 – pracownika zajmującego kierownicze stanowisko odpowiedzialnego za zapewnienie zgodności działalności fundacji lub stowarzyszenia oraz ich pracowników z przepisami ustawy;
- 4) art. 9 – w przypadku podmiotów prowadzących działalność jednoosobowo, za wykonanie i wdrażanie obowiązków określonych w ustawie, odpowiada osoba wykonująca tę działalność.

2. Ocena ryzyka dokonywana przez instytucje obowiązane.

Zgodnie z art. 27 ustawy należy dokonać oceny ryzyka instytucji obowiązanej, związanego z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu, odnoszącego się do ich działalności. Ocena ryzyka powinna być sporządzona w postaci papierowej lub elektronicznej i podlegać bieżącej aktualizacji, nie rzadziej niż co 2 lata.

3. Rozpoznawanie ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu.

Organizacje stosują środki bezpieczeństwa finansowego wobec swoich klientów, poprzez rozpoznanie ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, związanego ze stosunkami gospodarczymi lub transakcją okazjonalną. Rozpoznane ryzyko winny dokumentować, uwzględniając czynniki określone w art. 33 ust. 3 ustawy.

Stosując środki bezpieczeństwa finansowego, określone w art. 34 ustawy, instytucja obowiązana bezwzględnie dokonuje identyfikacji beneficjenta rzeczywistego, którym zawsze jest osoba fizyczna. Stosowanie uproszczonych lub wzmoczonych środków bezpieczeństwa finansowego jest zależne od poziomu rozpoznanego ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu (art. 42 i 43 ustawy).

4. Wewnętrzna procedura w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu

Fundacje i stowarzyszenia wprowadzają wewnętrzną procedurę w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, która powinna określać zasady postępowania, wymienione w art. 50 ust. 2 pkt 1 – 11 ustawy.

5. Szkolenia.

Wymogi programów szkoleniowych dla osób wykonujących obowiązki związane z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy oraz finansowaniem terroryzmu określa art. 52 ustawy, w szczególności, w zakresie obowiązków informacyjnych, o których mowa w art. 74 ust. 1, art. 86 ust. 1 i art. 89 ust. 1 ustawy.

6. Informacje przekazywane Generalnemu Inspektorowi przez instytucje obowiązane:

- 1) o transakcjach ponadprogowych (art. 72 ustawy);
- 2) o okolicznościach mogących wskazywać na podejrzenie popełnienia przestępstwa prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu (art. 74 ustawy);
- 3) do właściwego prokuratora o uzasadnionym podejrzeniu, że środki będące przedmiotem transakcji (lub zgromadzone na rachunku) pochodzą z przestępstwa innego niż przestępstwo prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu.

Centralny Rejestr Beneficjentów Rzeczywistych (CRBR)

Fundacje i stowarzyszenia podlegające wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego są zobowiązane do zgłaszania informacji o beneficjentach rzeczywistych oraz ich aktualizacji (art. 58 pkt 12 i 13 ustawy).

Fundacje i stowarzyszenia będące w stanie likwidacji lub upadłości, mają również obowiązek zgłaszania informacji do CRBR, na zasadach określonych w ustawie.

Beneficjent rzeczywisty

Stosownie do definicji w art. 2 ust 2 pkt 1 ustawy, beneficjent rzeczywisty to każda osoba fizyczna sprawująca bezpośrednio lub pośrednio kontrolę nad podmiotem (np. fundacja lub stowarzyszenie) poprzez posiadane uprawnienia, które wynikają z okoliczności prawnych lub faktycznych, umożliwiające wywieranie decydującego wpływu na czynności lub działania podejmowane przez podmiot, lub w imieniu której są nawiązywane stosunki gospodarcze lub jest prowadzona transakcja okazjonalna, spełniająca warunki określone w art. 2 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy.

RADCA PRAWNY
Marek Harz
OP 896